
Kako napraviti zbirku pitanja

U ovom poglavlju naći ćete primere koji će vas podstaći na to da napravite sopstvenu zbirku različitih vrsta pitanja. Onda ćete iz zbirke moći da uzimate pitanja za pametne kontrolne zadatke za bilo koji predmet i bilo koji razred.

Pitanja su poređana po nivoima mišljenja koje odgovaranje na njih zahteva. Međutim, neka od 24 vrste pitanja mogla bi se svrstati pod više nivoa, odnosno vrsta mišljenja.

Pravičan zadatak je zadatak koji je poznat, stoga koristite u nastavi i vežbanju različite vrste pitanja tokom cele školske godine. Učenicima je potrebno mnogo vežbanja na različitim vrstama zadataka – samostalno, u paru, u maloj grupi i kroz aktivnosti čitavog odeljenja koje vodi nastavnik.

Znanje

1. Definisanje pojmova

Utvrdite ključne pojmove koji su suštinski važni za razumevanje nove lekcije. Napravite zadatke čiji će sadržaj i struktura učenicima omogućiti da pokažu da znaju i razumeju ove pojmove.

Primer zadatka iz matematike

Nacrtaj sledeća trodimenzionalna tela.

kupa	lopta	valjak

**Primer zadatka
iz građanskog
vaspitanja**

Pokaži da razumeš sledeće pojmove vezane za izbore tako što ćeš svaku reč upotrebiti u jednoj zanimljivoj rečenici kojom se daje neka informacija.

- glasanje
  - tribina
  - izborna jedinica
-

2. Upotreba geografske karte

Napravite zadatak kojim ćete proceniti da li učenici umeju da koriste geografske karte: dajte im zadatak da nešto što su već radili na času – svi zajedno ili u parovima – dovrše pojedinačno. Učenicima možete dati prazne, tj. „neme“ karte i zadati im da obeleže određene geografske pojmove, a možete od učenika tražiti da, koristeći mapu, pronađu neku informaciju.

**Primer zadatka
iz geografije**

- A. Crvenom strelicom obeleži Severni pol na mapi.
B. Zelenom strelicom obeleži Južni pol na mapi.

**Primer zadatka
iz geografije**

- Pronađi Kinu na karti.
Na kom **kontinentu** se Kina nalazi?
Sa kojim **okeanom** se Kina graniči?
Na kojoj je Zemljinoj **polulopti** Kina?
Navedi dve zemlje sa kojima se Kina **graniči**.
Obeleži sa × otprilike **gde ti živiš**.
Uporedi Kinu i Srbiju po tome koliko su **blizu** ekvatoru.
Navedi dve **koordinate** pomoću kojih ćeš pronaći Kinu na karti sveta:

Stepeni
Dužina _____
Širina _____

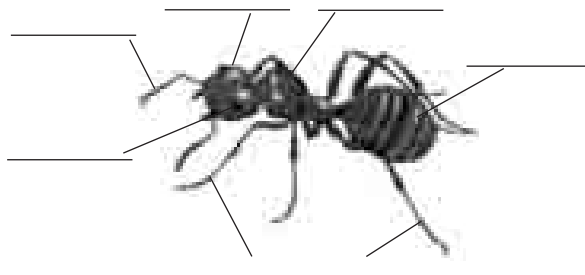
3. Obeležavanje crteža

Na crtežima učenici mogu da pokažu osnovno razumevanje određenih predmeta, sistema i postupaka.

Primer zadatka iz biologije

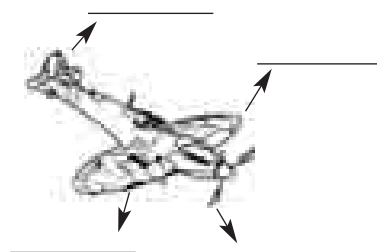
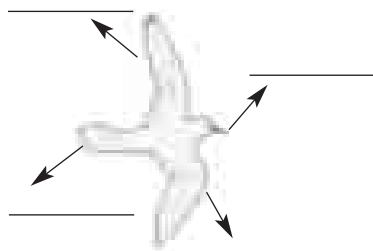
Obeleži delove tela mrava pomoću datih reči.

noge   trbuh   antene   grudni koš   oko   glava

Primer zadatka iz fizike

Navedi četiri bitne sile koje utiču na let ptice i aviona.

Razumevanje

4. Pravljenje redosleda

Jedan od načina na koji se mogu pokazati znanje i razumevanje nekog postupka jeste da se delovi tog postupka navedu pravilnim redosledom. Mnogi postupci nisu strogo linearni i mogu se prikazati pomoću mreže ili grafikona sa strelicama i rečima koje ih povezuju.

Primer zadatka iz prirode i društva

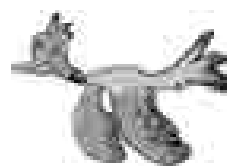
Iseci ove četiri sličice i zalepi ih po redu tako da prikažeš **lanac ishrane**.

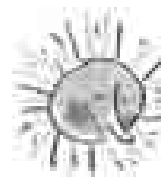
biljka

puž

ptica

sunce

**Primer zadatka
iz prirode i društva**

Pokaži barem četiri koraka u postupku obrade drveta: kako od drveta u šumi nastaje drveni sto u tvojoj kući.

					
drvo u šumi					drveni sto u mojoj kući

**Primer zadatka
iz biologije**

Napiši koja živa bića bi mogla da čine lanac ishrane koji se završava sovom.

a) Primarni potrošač: sova → b) Sekundarni potrošač: _____

c) Proizvođač: _____

d) Razlagač: _____

5. Crtanje

Mnoge pojmove i postupke je teško objasniti samo rečima i lakše ih je razjasniti i definisati pomoću crteža i dijagrama. Zadajte učenicima da obeleže delove crteža kojim su predstavljeni određeni delovi ili aspekti nekog postupka ili pojma.

**Primer zadatka
iz biologije**

Nacrtaj sebe i obeleži barem dva dela tela na kojima najviše osećaš naprezanje.

**Primer zadatka
iz biologije**

Nacrtaj kako drvo i čovek zavise jedno od drugog prilikom disanja. Upotrebi navedene ključne reči da bi obeležio delove crteža.

ugljen-dioksid

kiseonik

izdahnuti

udahnuti

6. Navođenje primera

Spiskom primera se na kreativan način može pokazati kako se razume neki pojam ili sadržaj. Da bi naveli dobre primere, učenicima mora biti jasan kontekst, kao i način na koji treba da uobliče odgovor. Možete dati učenicima i primer ili dva da biste im pokazali koliko specifične ili detaljne primere oni treba da daju.

Primer zadatka iz građanskog vaspitanja

Popuni tabelu i navedi tri primera različitih usluga koje grad obezbeđuje stanovnicima. Daj primer kako bi tvoja porodica mogla da koristi takve usluge.

Usluga	Kako moja porodica može da koristi tu uslugu
<i>Gradska biblioteka</i>	<i>Uzimamo knjige na čitanje</i>

Primer zadatka iz fizike

Navedi koje **vrste sila** koriste sledeći leteći objekti:

Leteća veverica: silu skoka uvis

Avion:

Dirižabl:

Papirni avion:

Helikopter:

7. Popunjavanje praznih polja

Pitanjem „šta nedostaje“ navedite učenike da ispitaju informacije i utvrde očigledan obrazac i/ili redosled. Pri pravljenju ovakvih zadataka koristite jednostavne priče i nepotpune dijagrame, šeme ili crteže.

**Primer zadatka
iz matematike**

Koji obrazac uočavaš kod brojeva u kolonama? Popuni praznine u tabeli pomoću uočenog obrasca. Za poslednja dva polja sam odaberi brojeve koji se uklapaju u isti obrazac.

7	11	14	10		25	
14	22	28		18		

**Primer zadatka
iz geografije**

Sunčica je beležila mesečeve mene tokom oktobra. Ponekad su noći bile vedre pa je mogla da zabeleži šta vidi, a nekad je bilo oblačno pa se mesec nije video. Tri puta je zaspala pre nego što je zabeležila šta vidi.

A. Pomozi Sunčici da popuni crtež za sedam noći koje je propustila:

4, 16, 19, 20, 21, 23, i 28. u mesecu.

B. Kog dana u mesecu je bio mlad mesec? ____

C. Kog dana u mesecu je bio pun mesec? ____

1		2		3		4		5		6		7	
8		9		10		11		12		13		14	
15		16		17		18		19		20		21	
22		23		24		25		26		27		28	
29		30		31									

Primena**8. Povezivanje sa ličnim iskustvom**

Omogućite učenicima da znanje sa časa upotrebe u svakodnevnom životu – u parku, u kući, u široj zajednici. Napravite zadatke u kojima će učenici stečeno znanje moći da primene na razne situacije iz svakodnevnog života.

**Primer iz prirode
i društva**

Opiši tri mesta u tvojoj kući na kojima se koristi **izolacija**.

**Primer zadatka
iz geografije**

- A. Navedi šta ti je bilo najinteresantnije u lekciji o Južnoj Americi. Objasni zbog čega ti je to zanimljivo.
- B. Kad bi otputovao u Brazil, koja tri mesta bi voleo da vidiš i o njima više saznaš?
-

9. Primenjivanje znanja radi promene postojećeg stanja

Omogućite učenicima da primene znanje na razne načine. Napravite zadatke kojima ćete ih navesti da pokažu razumevanje nekog novog pojma tako što će morati da opišu kako se to znanje može upotrebiti da bi se nešto promenilo. Napravite takav kontekst da se u situacijama iz stvarnog života mogu primeniti novi pojmovi i znanja.

**Primer zadatka
iz prirode i društva**

- Šta bi mogao da uradiš da bi **rashladio** učionicu? Navedi tri mogućnosti.
- Šta bi mogao da uradiš da bi **zagrejao** dnevnu sobu? Navedi tri mogućnosti.
-

**Primer zadatka
iz fizike**

Mnogi sportisti koriste osobine **aerodinamike** da bi smanjili otpor i poboljšali rezultate. Odaberi sportistu sa spiska i opiši šta bi on mogao da **promeni** (na sebi ili na opremi) da bi postigao bolje rezultate. Navedi tri stavke.

biciklista
trkač na kratke staze

skijaš
takmičar u brzom klizanju

vozač boba
plivač

---

10. Upotreba drugih izvora informacija

Učenici moraju znati da pronadu i upotrebe informacije iz raznih izvora da bi mogli da primene i analiziraju podatke. Napravite zadatke čije će rešavanje zahtevati da učenici samostalno koriste priručnike, tabele, uputstva i tako sakupljaju i sređuju informacije koje su im potrebne. Olakšajte im organizovanje podataka tako što ćete im dati tabele i šeme za beleženje informacija. U zadatak uključite opisne kategorije i ostavite dovoljno prostora za odgovor da bi učenici znali šta se od njih traži, koliki treba da bude odgovor i kakav tip zaključka treba da izvedu.

**Primer zadatka
iz prirode i društva**

Upotrebi podatke iz vodiča za pravilnu ishranu i isplaniraj jedan ručak za svoju porodicu. Nacrtaj ručak na tanjiru i objasni u tri rečenice zašto si odabrao baš tu hranu.

**Primer zadatka
iz biologije**

Pomoću priručnika o drveću pronadi **sličnosti** i **razlike** između topole i breze.
Odgovor upiši u tabelu.

Po čemu se razlikuju:	
Topola	Breza
1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
3. _____	3. _____
Po čemu su slične:	
1. _____	
2. _____	
3. _____	

---

11. Pronalaženje grešaka

Jednostavne priče mogu da se upotrebe za zadatak u kojem postoji greška ili zbunjujuća situacija koju učenici treba da pronađu ili reše primenjujući novostečeno znanje i razumevanje.

**Primer zadatka
iz prirode i društva**

Na putu do škole Ana je videla malo crno stvorenje na zelenom listu.
To stvorenje je imalo telo iz dva dela i sedam nogu. Koja je to životinja bila i zašto je imala sedam nogu?

**Primer zadatka
iz matematike**

Steva je prošle godine iz biblioteke uzeo 57 knjiga. Zanimalo ga je koliko bi knjiga bilo uzeto iz školske biblioteke kada bi svi učenici iz škole, njih 682, pročitali 57 knjiga za godinu dana, baš kao i on. Pri računanju je došao do dva različita rezultata. Proveri postupak množenja i rezultate i zaokruži greške koje nađeš. Da li je ijedan rezultat tačan?

Rezultat A	Rezultat B
682	682
$\times 57$	$\times 57$
4774	4774
3310	3310
8094	8084

Analiza

12. Pronalaženje sličnosti i razlika

Čak i veoma mala deca umeju da pronađu sličnosti i razlike. Ovaj zadatak, u kome se neki pojam razbija na delove od kojih se svaki deo analizira, omogućuje učenicima da istraže pojave i pojmove na temeljan i sistematičan način.

Primer zadatka iz prirode i društva

Napiši u tabeli dve osobine po kojima si sličan nekome iz tvoje porodice i dve osobine po kojima se razlikuješ od te iste osobe.

Sličan sam _____ po sledećem:	Razlikujem se od _____ po sledećem:

Primer zadatka iz srpskog jezika

Po čemu su Snežana i Uspavana Lepotica iste, a po čemu su različite?
Popuni tabelu u kojoj se porede ta dva lika.

Snežana	Uspavana Lepotica
Slične su po sledećem:	
A.	
B.	
C.	
Različite su po sledećem:	
A.	A.
B.	B.
C.	C.

Primer zadatka iz geografije

1. Navedi i opiši po čemu se tipična kuća kineske gradske porodice razlikuje od tipične kuće jedne naše gradske porodice. Navedi tri osobine.
2. Cvrčak je omiljeni kućni ljubimac u kineskim kućama. Zbog čega je taj sićušni insekt pogodniji za kućnog ljubimca nego mačka ili kuće, koji su omiljeni kućni ljubimci kod nas?
3. Kina ima naftu. Međutim, Kina NE izvozi mnogo nafte. Zašto?
4. Kina NEMA razvijenu drvnu industriju. Navedi dva razloga zbog kojih je to tako.

13. Određivanje osobina

Napravite zadatke koji će učenicima omogućiti da pokažu da je njihovo razumevanje nekog pojma dublje od znanja proste definicije tako što će morati da utvrde i/ili opišu naročita obeležja tog pojma.

Primer zadatka iz prirode i društva

Male životinje moraju da žive u skrovištima koja imaju sledeće osobine:

- A. _____ B. _____
C. _____ D. _____

Primer zadatka iz građanskog vaspitanja

- A. Opiši šta sve kandidat može da uradi u okviru svoje **izborne kampanje**.
Navedi tri aktivnosti.
B. Opiši tri lične ili radne **osobine** za koje smatraš da su važne za jednog poslanika.

---

14. Razvrstavanje

Ako neko može da razvrsta predmete i pojmove po određenim kategorijama, time pokazuje da u osnovi razume zasebne delove pojma i kako se oni sklapaju u celinu. Navedite učenike da sistematično razmišljaju tako što ćete im napraviti tabele za razvrstavanje podataka. Učenici treba da se koncentrišu na razvrstavanje, i zato u zadatak uključite nedvosmislene i precizne kategorije. Takav zadatak treba da ocenjuje umeće razvrstavanja, a ne da li se učenik seća odgovarajućih reči. Zato, ponudite odgovore koje oni samo treba da pravilno razvrstaju. Ponekad možete zadatak proširiti tako što ćete zatražiti da učenici dodaju još jedan svoj primer ili dva za svaku kategoriju.

Primer zadatka iz prirode i društva

Razvrstaj namirnice po grupama. Dodaj po jedan primer po svom izboru u svaku grupu:
jabuka, pogačica, jogurt, banana, integralni keks, šunka, sok od pomorandže, pirinač, šargarepa, krekeri, sir, čokoladica.

Žitarice	Povrće i voće	Mlečni proizvodi	Meso i mesne prerađevine	Ostala hrana

---

**Primer zadatka
iz engleskog jezika**

Razvrstaj sledeće reči i upiši ih u tabelu.

agree   reason   either   valley   genie
steal   season   teaching   beneath   neighbour

Dodaj još po dve reči za svako zaglavlje u tabeli.

Dugo i:		
e	ea	ee
ey	ie	e

**Primer zadatka
iz geografije**

Razvrstaj nebeska tela po tome da li zrače ili odbijaju svetlost:

zvezda, Severnjača, asteroid, Mars, kometa, Sunce, Zemlja,
meteor u Zemljinoj atmosferi, meteor u svemiru, Mesec.

Zrači svetlost	Odbija svetlost

---

15. Iskazivanje stava

Mnogi ishodi učenja uključuju i sposobnost iskazivanja stava. Jedan od načina da se ta sposobnost oceni jeste da se stvori kontekst u kojem će učenici imati priliku da iskažu svoj stav i opišu ponašanja koja taj stav potvrđuju.

**Primer zadatka
iz prirode i društva**

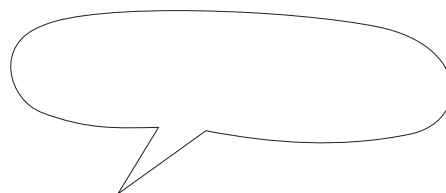
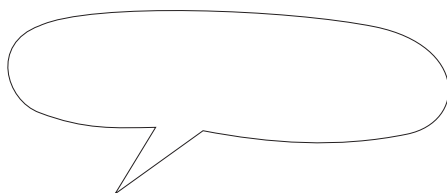
Popuni sledeću tabelu ključnim rečima i slikama.

Šta deca mogu da urade i da kažu i tako doprinesu stvaranju okruženja koje je bezbedno i puno ljubavi?		
u parku	u učionici	kod kuće

**Primer zadatka
iz fizičkog vaspitanja**

A. Navedi dva primera za reči ohrabrenja koje možeš da uputiš drugim igračima iz svoje ekipe:

B. Ako mislim da je sudija pogrešio, mogu sam sebe da smirim na dva načina, sledećim rečima:

Sinteza

16. Formulisanje pitanja

Motivišite učenike da koriste misaone aktivnosti višeg nivoa tako što ćete tražiti da formulišu pitanja radi rešavanja problema, da prikupe više informacija i pokažu koliko je njihovo znanje o nekoj temi ili pojmu široko i duboko.

**Primer zadatka
iz prirode i društva**

Učiteljica je sakrila bubu. Postavi joj tri pitanja pomoću kojih ćeš saznati o kakvoj je bubi reč. Pitanja treba da budu vezana za osobine insekta. (na primer: Da li ta buba ima osam nogu?)

**Primer zadatka
iz geografije**

U sledećem razredu ćemo učiti više o Keniji i drugim afričkim zemljama. Smisli pet pitanja ili pet tema o kojima bi želeo da saznaš nešto više a u vezi su sa afričkim zemljama.

---

17. Šta bi bilo kad bi...

Usmerite đake na divergentno mišljenje tako što ćete napraviti zadatke koji će ih navesti da razmatraju „šta bi bilo kad bi...“. Postavite zadatak tako da deca imaju mogućnost da predviđaju i donose zaključke na osnovu znanja i razumevanja novih pojmova.

**Primer zadatka
iz prirode i društva**

Opiši šta bi se desilo kad bi ostavio kockicu leda na stolu.

**Primer zadatka
iz prirode i društva**

Šta bi se desilo kad bi svi nastavnici iz škole prestali da rade sa učenicima?

**Primer zadatka
iz biologije**

Tamara i Branko planinare po šumi u kojoj je pre dve godine bio požar. Oni se pitaju kako će šuma izgledati za deset godina.

1. Drveću na pošumljenim mestima treba:
    - A. pet do 10 godina da poraste
    - B. 15 do 25 godina da poraste
    - C. 30 do 50 godina da poraste
    - D. 50 do 200 godina da poraste
  2. Mlado drveće na ovoj čistini će ostati istog oblika tokom sledećih deset godina zato što drveće raste:
    - A. samo na vrhu stabla i na vrhovima grana
    - B. samo na vrhu stabla
    - C. samo na vrhovima grana
    - D. samo unutar debla.
  3. Za deset godina neće biti mnogo više lišajeva nego danas zato što:
    - A. insekti prave skrovišta unutar lišaja
    - B. lišaj raste sporo
    - C. lišaj više voli staro drveće
    - D. jelen će pojesti lišaj.
  4. Ako požar ponovo izbije na istom mestu u šumi u sledećih deset godina:
    - A. sve drveće će izumreti
    - B. neće više biti životinja
    - C. novo žbunje će možda porasti
    - D. doći će do erozije zemljišta.
-

18. Prepoznavanje prednosti i mana

Za prepoznavanje prednosti i mana potrebno je kombinovati različite veštine mišljenja: divergentno mišljenje, upoređivanje, odlučivanje, zaključivanje. Struktura zadatka kojima ćete omogućiti učenicima da upotrebe te različite veštine mišljenja treba da olakšava organizovanje i beleženje informacija.

**Primer zadatka
iz prirode i društva**

Postojanje pčela u školskom dvorištu je dobro zato što

_____ .

Postojanje pčela u školskom dvorištu nije dobro zato što

_____ .

**Primer zadatka
iz istorije**

Bilo bi zanimljivo živeti u doba hajduka iz ova dva razloga:

A. _____

B. _____

Bilo bi teško živeti u doba hajduka iz ova dva razloga:

A. _____

B. _____

**Primer zadatka
iz geografije**

Navedi dve prednosti i dve mane postavljanja satelita, kao što je svemirski teleskop Hابل, u orbitu oko Zemlje.

Prednosti	Mane
1. _____	1. _____
2. _____	2. _____

---

19. Zaključivanje

Zaključivanje podrazumeva „čitanje između redova“ ili upotrebu podataka i činjenica da bi se izveo zaključak ili došlo do odluke. Đacima treba pružiti mogućnost da dublje razmatraju pojmove, da idu ispod površine i ispituju šta je to što stoji iza određenih pojmova i ideja.

**Primer zadatka
iz prirode i društva**

U tvoje odeljenje je došao novi učenik, koji ne govori najbolje srpski jezik. Kako bi taj novi učenik mogao da se oseća u takvoj situaciji? Navedi pet osećanja (uključujući barem jedno pozitivno osećanje).

Opiši na koji način bi mogao da pomogneš tom učeniku da se oseća prijatnije u novoj sredini.

**Primer zadatka
iz istorije**

Iz lekcija o staroj Grčkoj naučili smo da su na mnoge sadašnje ideje uticali ljudi iz tog doba. Kada danas kažemo za nekoga da **živi kao Spartanac**, mi hoćemo da kažemo da_____.

20. Pravljenje planova za rešavanje problema

Deca se služe veštinom mišljenja na višim nivoima i kada stečena znanja treba sprovesti u delo – kada treba napraviti plan za rešavanje problema ili uvesti neku promenu.

Primer zadatka iz građanskog vaspitanja

Crtežima i rečima pokaži kako bi mogao da rešiš problem kada ti drug uzima bojice bez pitanja.

Ostaću miran tako što ću:	Reći ću mu: Osećam se _____ kad _____ . Potrebne su mi _____ _____ .	Pokušaću da:
---------------------------	--	--------------

Primer zadatka iz građanskog vaspitanja

Stigao si u učionicu dvadeset minuta pre početka nastave i video da su tvoje stvari razbacane po podu, a stvari druge dece nisu. Pomoću tabele objasni kako ćeš postupiti u takvoj situaciji:

- A. napiši plan kako ćeš rešiti ovu zagonetku
- B. objasni zašto ćeš baš to uraditi
- C. navedi šta ti je potrebno da to uradiš.

Uradiću:	Zato što:	Uradiću to uz pomoć:
1. _____ _____ _____	_____ _____ _____	_____ _____ _____
2. _____ _____ _____	_____ _____ _____	_____ _____ _____
3. _____ _____ _____	_____ _____ _____	_____ _____ _____
4. _____ _____ _____	_____ _____ _____	_____ _____ _____

Evaluacija

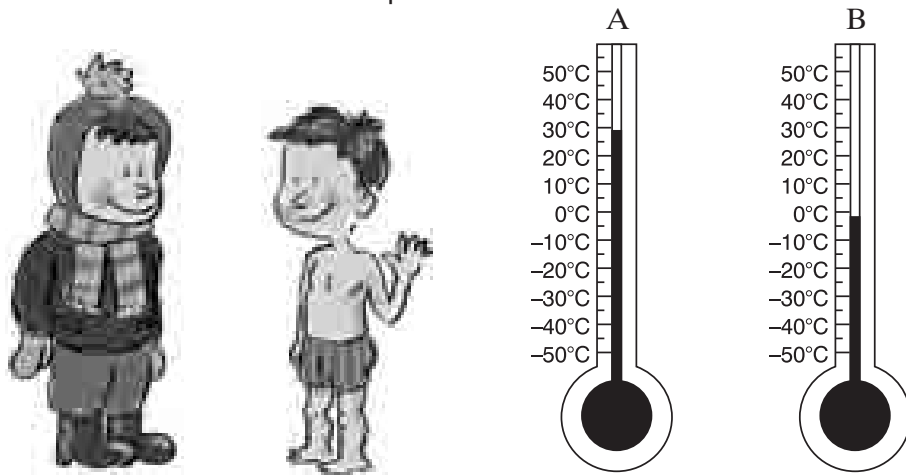
21. Tumačenje crteža

Tumačenje crteža i slika je važno umeće. Napravite zadatke sa crtežima na osnovu kojih će učenici izvlačiti podatke i donositi zaključke. Crteži moraju biti jasni, bez detalja koji bi učenike mogli navesti na pogrešne zaključke. Formulacija zadatka mora biti precizna da bi učenici razumeli šta treba da traže na crtežu i kako to da koriste.

Primer zadatka iz prirode i društva

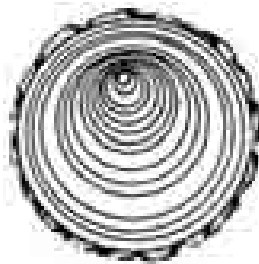
Pogledaj termometar A. Zaokruži koju odeću bi nosio napolju na toj temperaturi.

Pogledaj termometar B. Nacrtaj koju odeću bi nosio napolju na toj temperaturi.

Primer zadatka iz biologije

Pažljivo pogledaj ovaj crtež preseka stabla. Šta možeš da zaključiš na osnovu godova – koliko je staro ovo drvo i kako je ono raslo? Navedi tri stavke.

22. Primena znanja u rešavanju problema

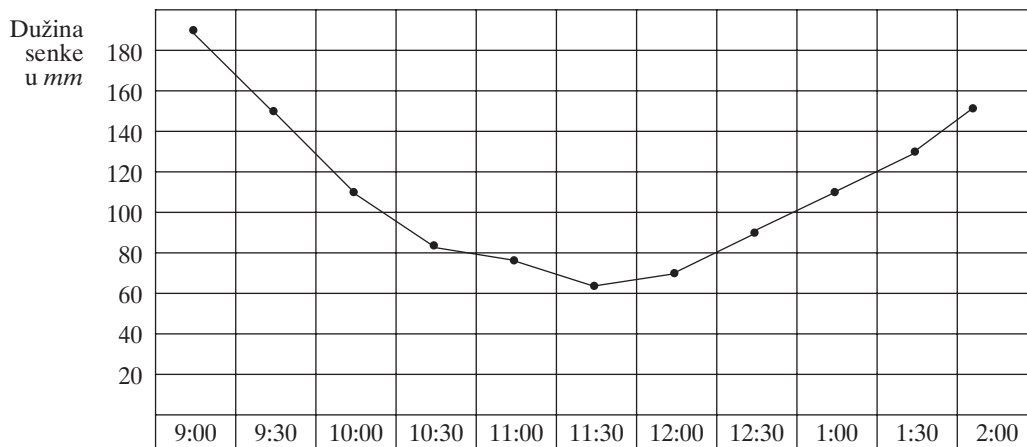
Napravite zadatke koji će podstaći učenike da koriste nova znanja u rešavanju problema. Problemske situacije u zadacima treba da imaju lično značenje za učenike i da budu zamišljene tako da ih učenici mogu rešiti na realističan način upotrebljavajući svoja aktuelna znanja i umenja.

**Primer zadatka
iz fizike**

Ovaj grafikon pokazuje dužinu senke koju pravi štap u različita doba dana.

- Opiši kakav **obrazac** uočavaš.
- Šta možeš da **zaključiš** pomoću podataka sa grafikona – kakvo je bilo vreme tog dana?
- Podaci na ovom grafikonu prikupljeni su u rano leto. Po čemu bi se podaci **razlikovali** da su prikupljeni usred zime?

24. Istraživanje problema

Učenici starijih razreda već mogu da primenjuju novostečeno znanje da bi istražili društvene probleme. Pre nego što nauče da to rade samostalno, moraće mnogo da vežbaju na času – kako da prepoznaju problem i kako da razgovaraju o njemu. Istražiti problem znači sagledati ga s više strana, zato zadaci treba da omoguće učenicima da pokažu da razumeju više tačaka gledišta. Odaberite probleme koji ih interesuju, koji se tiču njihovog uzrasta i koji su vezani za njihovo lično iskustvo. Struktura u koju će učenici upisivati odgovor treba da jasno upućuje učenike na način odgovaranja i broj gledišta koje treba da pomenu.

**Primer zadatka
iz građanskog
vaspitanja**

- Da li deci starijoj od 12 godina treba dati pravo glasa? Navedi dva razloga za obe tačke gledišta.

Zašto deca starija od 12 godina treba da imaju pravo glasa?		Zašto deci starijoj od 12 godina ne treba dati pravo glasa?	
1.	☐ činjenica ☐ mišljenje	1.	☐ činjenica ☐ mišljenje
2.	☐ činjenica ☐ mišljenje	2.	☐ činjenica ☐ mišljenje

- Označi u kvadratiću da li je razlog koji si naveo činjenica ili mišljenje.

**Primer zadatka
iz srpskog jezika**

Pročitaj pismo koje je objavljeno u novinama:

Živeti kao delfin

Učestvovala sam u protestu protiv držanja delfina u akvarijumu prošlog vikenda u Domu kulture.

Dok sam bila tamo, pitala sam ljude da li bi voleli da žive u Domu kulture. Jedna gospođa je rekla da bi. Ali ne biste živeli u celom Domu, nego samo u jednom delu, veličine akvarijuma za delfine. Voleli biste tako da živite? Stvarno? Meni je to neverovatno.

Lidija Vesić

A. Šta je tema ovog pisma? _____

B. Ukratko opiši obe tačke gledišta na ovaj problem.

Prva tačka gledišta (mišljenje gospođe koja je napisala pismo)	Druga tačka gledišta (mišljenje onih koji se ne bi složili sa gospođom koja je napisala pismo)

C. Po tvom mišljenju, da li bi trebalo doneti neki zakon u vezi sa ovim problemom? Objasni zašto.

D. Da si ti odbornik u Skupštini grada, šta bi uradio povodom ovoga?
